

Praha-Žižkov, 2. 6. 2024
P. Jareš

Tichost

Numeri 12 a Ga 5,22-23

1/ Kdo není tichý, chce se obvykle sám prosadit. Jednak chce prosadit sám sebe, své názory, své osobní zájmy, důležitost své osoby. A navíc toho dociluje bez Boha svou vlastní snahou a svými postupy. K nim mnohdy patří, že se chce prosadit na úkor někoho dalšího, kterého kritizuje a očerňuje. O podobných lidech někdy říkáme, že “mají ostré lokty”. Mít ostré lokty znamená jednat agresivně a bezohledně. Takový přístup samozřejmě s tichostí nejde dohromady. Může se bohužel objevit i v církvi mezi věřícími lidmi.

V našem příběhu se Mirjam s Áronem chtějí prosadit na úkor svého bratra Mojžíše. Mojžíše Hospodin ustanovil za vůdce svého lidu Izraele. Jeho prostřednictvím vyvedl svůj lid z egyptského otroctví, dal Izraeli své zákony. Jeho prostřednictvím vedl svůj lid pouští. Mojžíš si během putování pouští musel od Božího lidu vyslechnout všelijakou kritiku. Teď se proti němu postavili vlastní sourozenci. Hlavní slovo měla patrně Mirjam. Áron se k ní připojil. Chybělo mu možná odhodlání říct “ne” podobně jako v situaci, kdy si lid chtěl udělat zlatého býčka (Ex 32,1-6). Mirjam Mojžíše kritizovala kvůli kúšijské ženě, s níž se oženil, patrně po smrti své první ženy Sipory. Snad poukazovala na to, že jako ten, kdo je v čele Izraele by měl mít ženu z Izraele. Byla to však pouhá záminka. Pravou příčinou jejich slov byla závist. Záviděli Mojžíšovi jeho výsadní postavení v duchovním vedení. Proto kladli důraz na to, že Bůh mluví i jejich prostřednictvím. Na tom bylo nepochybně mnoho pravdy. Mirjam byla prorokyně (viz Ex 15,20), a Áron byl veleknězem (viz Lv 8-9). Bůh i skrze ně mluvil. Jejich slova tu však vyznívají jako obvinění, že se nad ně Mojžíš neoprávněně povyšuje. Na dnešní politické scéně a zejména v boji o hlasy voličů je vzájemné očerňování mezi kandidáty něčím běžným. Smutné je, když podobný styl proniká i do církve. Hlubší příčinou takového chování může být touha po potvrzení osobní důležitosti ze strany druhých lidí. Jako Boží děti jsme ale důležití pro samotného Boha!

2/ Kdo je tichý, ten se sám neprosazuje. V našem příběhu je názorným příkladem tichosti chování Mojžíše. O něm zde čteme: “*Mojžíš však byl nejpokornější ze všech lidí, kteří byli na zemi.*” (Nu 12,3 ČEP) V Bibli kralické čteme, že byl “nejtější”. V hebrejském textu je tu použito slovo **ÁNÁV**, které má význam “chudý, pokorný, mírný”. Tímto slovem bývají v Bibli označováni lidé, kteří očekávají pomoc jedině od Boha (Ž 10,17; 25,9; 34,3). Odpovídá řeckému slovu **PRAYS** (tichý, mírný, vlídný), s nímž souvisí slovo pro “tichost” v Ga 5,23 (**PRAYTÉS**). Tichost a pokora leží velmi blízko sebe, není mezi nimi ostrá hranice. Mohli bychom tedy klidně říct, že ovocem Ducha je i pokora. Tichost je jedním z těch významných biblických pojmů, které není snadné vysvětlit. Zde ji však vidíme v akci.

Mojžíš na slova své sestry nic neřekl. Ne že by nebylo, co říct. Mohl mluvit o tom, jak ho Bůh osobně vyslal. Áronovi mohl vyčíst, že nezabránil Izraelitům v modloslužbě, a že by tedy měl být vděčný nejen za to, že je veleknězem, ale i za to, že ho Bůh vůbec nechal naživu. Mojžíš se ale vůbec nebránil. Nebyl tu přece sám za sebe, aby prosazoval své myšlenky. Vést Izrael nebyl jeho nápad. Sloužil Bohu. A tak jeho první slova, která tu slyšíme, jsou až slova přimluvy za jeho nemocnou sestru. Vidíme, že v tichosti je něco nesmírně osvobodivého. Nejvyšším příkladem tichosti je Pán Ježíš Kristus, který řekl: “ ... *učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorného srdce: a naleznete odpočínutí svým duším.* ” (Mt 11,29 ČEP) Tichost Pána Ježíše se nejvýrazněji projevila, když ho zatýkali, soudili a ukřižovali. Tehdy se nebránil, ale vše nechával na svém nebeském Otci - Bohu. Ježíš nám ukazuje, že když jsme obžalováni kvůli tomu, že jsme jeho učedníky, nemusíme se sami hájit: “ *A když vás obžalují, nedělejte si starosti, jak a co budete mluvit; neboť v tu hodinu vám bude dáno, co máte mluvit. Nejste to vy, kdo mluvíte, ale mluví ve vás Duch vašeho Otce.* ” (Mt 10,19-20 ČEP)

3/ Tichého člověka se zastává sám Bůh. “*Hospodin to slyšel.*” (v. 2 ČEP) Hospodin slyšel, co Mirjam říkala. Svými slovy se dotýkala samotného Hospodina (sr. Za 2,12). Hospodin k nim náhle promluvil a zavolal je ke stanu setkávání - ke svatyni. Tam si zavolal Árona a Mirjam “na kobereček”. Připomněl jim, že Mojžíš je jeho významným služebníkem a funguje na vyšší úrovni, než běžní proroci. Těm se zdají sny, které vyžadují výklad. S Mojžíšem ale Bůh mluví přímo od úst k ústům, nikoliv v hádankách. Uzavírá otázkou, jak to, že se nebáli proti jeho služebníku Mojžíšovi mluvit. Když skončí, Mirjam je raněna malomocenstvím. Snad se nejednalo přímo o lepru, ale o jinou kožní chorobu. V každém případě se ale stala obřadně nečistou. Musela tedy odejít nejen od svatyně, ale také být na čas mimo tábor. Áron si vzal Boží domluvení k srdci a promlouvá k Mojžíšovi s velkou úctou, nazývá ho “můj pane” (v. 11). Nás se Bůh může zastat například způsobem, o kterém mluvil Pán Ježíš, když řekl: “ *Neboť já vám dám řeč i moudrost, kterou nedokáže přemoci ani vyvrátit žádný váš protivník.* ” (L 21,15 ČEP) Bůh se nás zastane tak, že nám dá vhodná slova. Jejich výsledkem nemá být, že nás naši protivníci budou oslovovat “můj pane”. Mají vypůsobit, že se jejich Pánem stane Ježíš!

Shrnutí: 1/ Kdo není tichý, chce se obvykle sám prosadit. Chce prosadit sám sebe a svými silami, často kritizováním druhých. Motorem závist a potřeba potvrzení vlastní důležitosti. 2/ Kdo je tichý, ten se sám neprosazuje. Nic ze sebe nemusí dělat, bránit sebe sama. Tichost se můžeme učit od Ježíše. 3/ Tichého člověka se zastává sám Bůh. Například tak, že nám dá vhodná slova jako odpověď na obvinění kvůli naší víře v Ježíše.